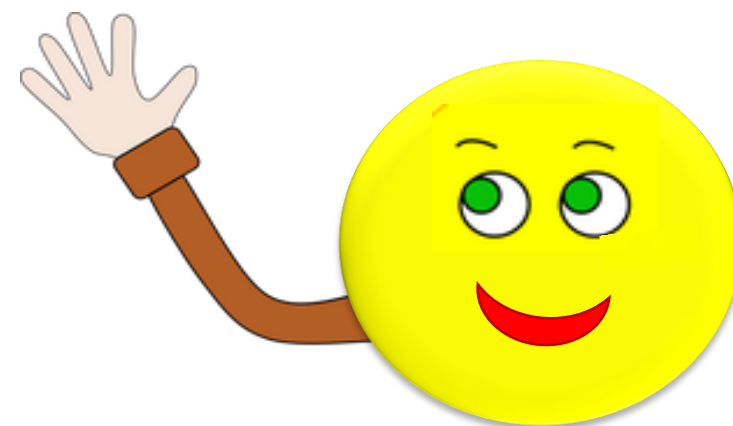

לקראת סיום שנה"ל - תהליכי סיכום ופרידה

... יש, לא הרבה, כמובן,
רק כמה מיוחדים אי שם...
מקומות שאתה עובר בהם,
ונשאר, כי טוב לך וחם,
וקשה משם להמשיך הלאה.
ויש אנשים שאתה פוגש בהם,
אתה נקשר ואוהב...
וכשאתה ממשיך משם הלאה,
הם ממשיכים איתך עמוק בלב!

(מקור לא ידוע)

לפניך מס' הצעות שיסייעו לך, לבחון
ולסכם עם התלמיד/ה את הדרך
שעבר/ה איתך, במהלך השנה.

כתיבה איסוף ועריכה:
רונית דינור

פרידה במערכת החינוכית

... פרידות חינוכיות הן תקופה משמעותית בחיי התלמיד שכן הן מהוות הזדמנות לחוויה משחזרת...

פרידה טובה מבקשת לשזור רצף תפקודי בין סיום וסיכום ובין הכנה לקראת התחלה חדשה...

בפרידה חינוכית נסיים תמיד עם עידוד לזהות את הטוב, להכיר בטוב ולגייס משאבי אופטימיות ואמונה

בכוחות להתמודד עם העתיד לבוא...

רכיבי הליבה שנרצה לכלול במהלך הפרידה:

❖ עידוד רגשי של מכלול חוויות שנת הלימודים, לטוב ולרע

❖ שיחה גלויה אודות הפרידה, בין הילדים בינם לבין עצמם ועם המורה

❖ הבעת תודה והערכה לעצמי, לחברים ולמורים

❖ פתיחת פתח לעתיד הקרוב והרחוק – תקווה ואמונה

קטעים מתוך מאמר של אורית ברג, אגף תכניות סיוע ומניעה, שפ"י

https://meyda.education.gov.il/files/shefi/kaiz2016/shana_sof.pdf

הצמיחה שבין כשלון והצלחה

תיאור ההצלחה:

- מהי הצלחה בעינינו?
- מה תרם להצלחה?
- מי היה שותף להצלחה?
- מהן המסקנות מן ההצלחה?

תיאור הקושי:

- מי לדעתכם הגורמים השותפים ליצירת הקושי?
- מי לדעתכם סייע בפתרון?
- מה נוכל ללמוד מן הקושי?
- מה נוכל לאמץ לעתיד?

תיאור הכישלון:

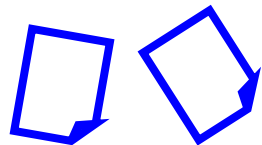
- מהו לדעתכם הגורם לכישלון?
- מה נוכל ללמוד מן הכישלון?

בשיחות סיכום שנה עם התלמידים חשוב להביא למודעות שלהם, שבמהלך העבודה שהשקיעו בלימודים יש הצלחות ויש גם קשיים וכישלונות.

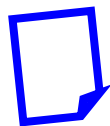
מה שנחשב בעיני האחד, ככישלון או הצלחה, אינו נתפס כך אצל האחר. יש לקחת בחשבון את השונות הזו בתפיסת המצבים השונים אצל כל אחד מהתלמידים.

לפיכך, חשוב לגעת ולנתח חוויות ואירועים אישיים ספציפיים מבחינה רגשית, ומעשית.

הניתוח והפקת הלקחים מהסיפורים האישיים, הספציפיים, תורם להבנה והפנמה, ומהווה תשתית למנוף לצמיחה.

נפרדים – הצעה למשחק באותיות

המשימה - לבקש מהמשתתפים לרשום מקסימום מילים לכל אחת מהאותיות של המילה: **נפרדים**

התרגיל מזמן שיחה משמעותית עם התלמידים על מה שעברו במהלך השנה. השיחה נשענת על המילים שיועלו.

דוגמאות למילים שניתן להתמקד בהן לצורך השיחה:

נ	נחמד, נתיב (דרך), נס, ניצחון, נחת, נחישות...
פ	פגישה, פנאי, פידבק, פתרונות, פעילות...
ר	רעיונות, ראש גדול, רגשות, רצינות...
ד	דרך, דלת, דוגמא, דיבורים, דייקנות...
י	יד, יחד, ידע, יכולת, יוזמה, יחס, ילדים...
מ	מטרה, מוטיבציה, מורה, מבחן, מסוגלות, משמעת, מימוש אישי...

"לכל סיום יש התחלה חדשה וכל דרך היא דרך קשה"

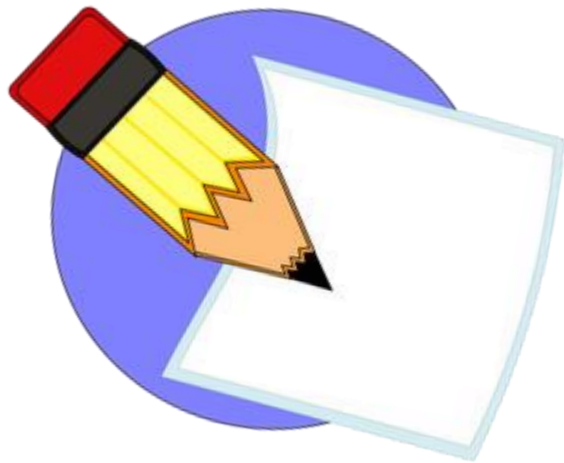
המשפט לקוח מהשיר "התחלה חדשה". מילים יעקב גלעדי ולחן: יהודה פוליקר

מטרת השיחה המתבססת על הציטוט, היא, להראות לתלמיד/ה שהתגברות על קושי, משמעותה: הצלחה, מסוגלות, גילוי יכולות שהיו חבויים ועוד...

- לברר עם התלמיד/ה – האם היא/הוא מסכים/ה עם המשפט?
- לשחזר עם התלמיד/ה 1-3 קשיים שהתלמיד/ה הצליח/ה להתמודד איתם השנה.
- לסיים את השיחה בציפיות לשנה הבאה לאור ההצלחה, ובמה השנה החדשה תהיה שונה מקודמתה?

הצעה לשיחה שתתבסס על המשפטים שהתלמידים ישלימו (מתאים גם לשיחה פרטנית)

השלמת משפטים:

(כל תלמיד מקבל משפט, באופן אקראי)

- במפגשים שלנו, היה לי הכי חשוב ש...
- אני מרוצה מעצמי, בעיקר כשאני...
- בתחילת המפגשים היה לי מאד קשה: _____ ועכשיו אני ...
- משהו שהטריד אותי ועכשיו בכלל לא: ...
- טוב ששנת הלימודים מסתיימת , מפני ש...
- הפאדיחה הכי גדולה שהיתה לי: ...
- הדבר שהכי ריגש אותי השנה הוא...
- הכי טוב היה לי כש...
- לקח שלמדתי השנה: ...
- משהו שהייתי לוקח/ת מהשנה, וממשיך/ה אותו גם בשנה הבאה: ...
- עכשיו, כשהשנה מסתיימת, אני מבין/ה ש...

במידה והשיחה נערכת בקבוצה, ניתן לכתוב את המשפטים על פתקים במסגרת המשחק **"חבילה עוברת"**:

"חבילה עוברת" עושים על ידי עטיפה של הפתקים בכדור של נייר עיתון: על כדור מנייר עיתון מדביקים פתק עם משפט אחד. עוטפים בשכבת נייר עיתון נוספת ומדביקים פתק נוסף. וכך הלאה. נוצר כדור שעובר במסירות בין המשתתפים. וכל אחד מסיר שכבת עיתון ומגלה את השאלה.

הצעה לשיחה שמשולבת באכילת שוקולד (מתאים גם לשיחה פרטנית)

מטרה:

שיחה על התהליך שהתלמידים עברו במהלך המפגשים עם תומך ההוראה.

ההכנות מוקדמות:

תומך/ת הוראה יביא/תביא סלסלה עם חטיפי שוקולד מסוגים שונים, ששמן מרמז על כיוון השיחה.

מהלך הפעילות:

להזמין את כל אחד ואחת מהתלמידים/ות לבחור ולקחת חטיף שוקולד אחד.

לאחר שלכל תלמיד/ה יש ביד, את חטיף השוקולד, לבקש מהם להתייחס לשוקולד שבידם באופן הבא:

➤ **פסק זמן** – ספרי על מצב שבו הרגשת שאת/ה רוצה לקחת פסק זמן מהלימודים, מהמפגשים, ואחרי

זמן מה יצאת מהמשבר ובחרת להמשיך.

➤ **כף כיף** – מה גרם לך סיפוק ותחושת הצלחה במהלך המפגשים? לספר על סיטואציה אחת ספציפית.

➤ **ביצת הפתעה** – סיטואציה שבה הפתעת את עצמך וגילית שיש לך יכולות שלא ידעת עליהן.

➤ **אגוזים מצופים שוקולד** – ספרי על מצב של קושי/אתגר (האגוז), שהצלחת להתמודד איתו (השוקולד).

הצעה - אצבעות מספרות פרידה

כל משתתף מתבקש לצייר על דף חלק, את קווי המתאר של היד שלו.
בכל אחת מהאצבעות לרשום (בצבע בולט ובאותיות גדולות) את אחד מהדברים
הבאים:

בזרת - נקודת חוזק שלי שמסייעת לי: ...

בקמיצה - בנקודת הזמן הזו, כששנה"ל עומדת להסתיים, אני מרגיש/ה: ...

באמה - דבר אחד שהקבוצה תרמה לי: ...

באצבע - פעולה ספציפית שעשיתי, שסייעה לי להתגבר על קושי: ...

באגודל - דבר אחד שאעשה אחרת מכפי שעשיתי עד כה: ...

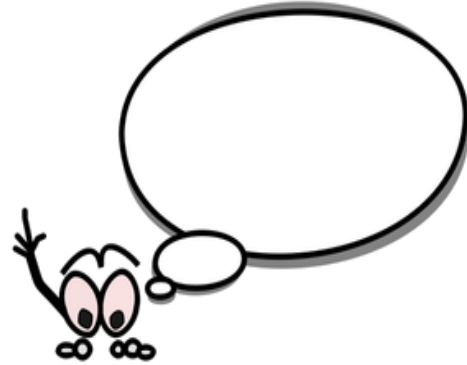
את כל ציורי הידיים להניח כך שכולם יראו את הכתוב, ולבדוק מה משותף ושונה בדברים שנכתבו על
"האצבעות". אח"כ לבקש מכל אחד/ת מהמשתתפים לספר על מה שנכתב באחת האצבעות.

הצעה למשחק קלפים

רגע לפני סוף
השנה, בא לי :

כשקשה לי אני אומר/ת
לעצמי ש...

הצלחתי לעשות משהו
שלא עשיתי, או, לא
התנסיתי בו קודם:

אני גאה
בעצמי שהצלחתי...

בזכות התמיכה
שקיבלתי במפגשים,
אני כבר לא חושש/ת

מ...

היום, במבט לאחור,
אני מכיר/ה ומודע/ת
לנקודות חוזק שלי:

1.

2.

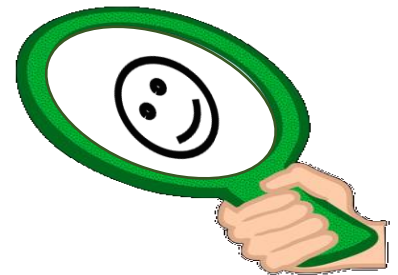
3.

הדבר שהכי ריגש
אותי השנה:

המורים חושבים עלי,
שאני ...

האם היית רוצה עזרה גם בשנה הבאה? מדוע? 	במחשבה על השנה שמסתיימת, מה היה לך הכי קשה? 	מילים שנאמרו לי והצליחו להניע אותי לפעולה 	אתגר שהצלחתי להתמודד איתו השנה
מה היית רוצה לומר לתומכ/ת ההוראה, שעזרה לך? 	מה תאמרי/ לחברי/ה שמתלבט/ת האם לקבל עזרה בלימודים, בשנה הבאה? 	ספרי/ על רגע אחד שהרגשת שההשקעה בלימודים, שווה את המאמץ 	איזו עצה היית נותן/ת לעצמך, לקראת השנה הבאה?

סוף שנה?

"זהו רק המקום שבו אתה עוצר את הסיפור" (פרנק הרברט)

המלצות:

"שנה, סוף", כישורי חיים, רקע כללי על פרידה והצעות לכל הגילאים

https://meyda.education.gov.il/files/shefi/kaiz2016/shana_sof.pdf

פורטל עובדי הוראה, מרחב פדגוגי, הצעה לפעילויות בחט"ב

https://pop.education.gov.il/tchumey_daat/hinuch-hevrati/chativat-beynayim/noseem_nilmadim/sikom-shana

אתר מת"ל: הפניה לחומרים בנושא פרידה

<https://kaye7.org.il/he/%D7%A1%D7%99%D7%95%D7%9D-%D7%A9%D7%A0%D7%AA-%D7%94%D7%9C%D7%99%D7%9E%D7%95%D7%93%D7%99%D7%9D-%D7%98%D7%A7%D7%A1%D7%99%D7%9D-%D7%9E%D7%A1%D7%99%D7%91%D7%95%D7%AA-%D7%A4%D7%A8%D7%99%D7%93%D7%94/#mador-1360>

מאמר קצר: "לסיים את שנת הלימודים בהצלחה ובסיפוק" מאת חלי ברק-שטיין

<https://www.itu.cet.ac.il/%D7%9C%D7%A1%D7%99%D7%99%D7%9D-%D7%90%D7%AA-%D7%A9%D7%A0%D7%AA-%D7%94%D7%9C%D7%99%D7%9E%D7%95%D7%93%D7%99%D7%9D-%D7%91%D7%94%D7%A6%D7%9C%D7%97%D7%94-%D7%95%D7%91%D7%A1%D7%99%D7%A4%D7%95%D7%A7>

